

Poštnina pavšalirana.

Leto XXII

Šoli, mladini
in učiteljstvu!

Slovenski Učitelj

Urednik
Fort. Lužar

Glasilo jugoslovanskega
krščanskega učiteljstva

Vsebina:

Cesar je narodu treba, ti podeli mu ljubo!

J. Grud	89
Mladikavci v vihravi dobi. A. Čadež	92
Iz moje beležnice. Janko Polak	94
Djeca u prevratu 1918. L. Kuntarić.	96
Kultura in književnost	99
Društvena in stanovska kronika	100

1921
Številka 6

IZKAZ ZBIRKE PIRHOV 1921

mladine v svobodni domovini svojim neodrešenim bratcem in sestricam.

C. Bivše Štajersko: 40.834 K 31 v.

1. Brežiški okraj: 2894 K. Brežice 829 K, Dobova 902 K, Globoko 410 K, Stara vas 156 K, Videm 597 K.

2. Celjski okraj: 4863 K 9 v. Celje deška lj. 1104 K, okoliška deška 363 K 53 v, Gotovlje 202 K 36 v, Št. Jurij deška 271 K, dekliška 464 K 20 v, Ljubečno 232 K, Št. Lorenc 234 K, Nova cerkev 111 K, Sv. Pavel 200 K, Sv. Peter 280 K, Petrovče 400 K, Pirešice 60 K, Štore 92 K, Teharje 300 K, Vojnik 350 K, Žalec ljudska 199 K.

3. Gornjegrajski okraj: 1397 K. Mozirje 316 K, Ljubno 111 K, Šmartno 70 K, Rečica 900 kron.

4. Gornjeradgonski okraj: 1599 K 20 v. Sv. Duh 727 K, Kapela 345 K, Negova 20 K, Sv. Peter 507 K 20 v.

5. Konjiški okraj: 1124 K 92 v. Št. Jernej 236 K, Konjice dekl. 293 K, Loče 141 K 50 v, Prihova 46 K 56 v, Rahovec 30 K, Stranice 76 K 86 v, Spitalič 110 K, Žiče 191 K,

6. Kozjanski okraj: 984 K 36 v. Buče 410 K, Dobje 200 K, Podčetrtak 80 K 30 v, Polje 105 K, Št. Vid 189 K 06 v.

7. Laški okraj: 2890 K 90 v. Dol 179 K 06 v, Hrastnik deška 550 K 40 v, Sv. Jedert 56 K, Jurklošter 70 K, Laški trg 302 K 62 v, Št. Lenart 130 K, Loka 283 K, Sv. Marjeta 176 K, Sv. Miklavž 84 K, Razbor 70 K, Trbovlje-Vode deška 402 K, dekl. 393 K 82 v, Zidani most 194 K.

8. Svetolenartski okraj: 775 K. Sv. Jurij 369 K, Sv. Lenart 406 K.

9. Ljutomerski okraj: 2132 K 68 v. Cven 221 K, Sv. Križ 732 K, Ljutomer deška ljudska 159 K, Mala Nedelja 833 K 63 v, Veržej 187 K.

IMENOVANJA.

Na seji višjega šolskega sveta dne 6. in 7. t. m. so bili stalnim imenovani: Za nadučitelja na deški ljudski šoli v Kranju Vilibald Rus; za nadučiteljico na dekliški ljudski šoli v Kranju Janja Miklavčičeva; za učitelja na deški ljudski šoli v Kranju Vladimir Rojina; za učiteljico na dekliški ljudski šoli v Kranju Železnik-Jeranova; za nadučitelja na ljudski šoli v Mozlju Lokar; za nadučitelja na ljudski šoli v Zgornji Šiški Korbar; pri Sv. Petru pri Ljubljani Pfeifer Ana, v Gotenici Poznikova I., v Moravčah Tomčeva, v Ribnici Sedej Ana, Oberman Josipina in Sedej Josipina, za nadučitelja na slovenski ljudski šoli v Kočevju Betreani Božidar, za učitelja, oz. učiteljico na slov. ljud. šoli v Kočevju Jaklič Joško, šušteršič Ernest, Strel Jadviga, Betreani-Virkova. — Na bivšem Štajerskem: Sikošek Terezija, Tavčar Marija in Novak Vincencija za učiteljice v Brežicah; Rudolf Žnidaršič za nadučitelja in Fabijan Antonija za učiteljico na ljudski šoli v Dobrni; Maurič Peter za nadučitelja v Novi Stifiti; okrajni šolski nadzornik Henrik Šel za nadučitelja na deški ljudski šoli v Konjicah; Pust Kristina za učiteljico na dekliški ljudski šoli v Trbovljah-Vodah; Schmidlechner Ana za učiteljico pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Hrovatič Andrej za nadučitelja na Cvenu; Mešiček Ana in Rakuša Olga na učiteljici v Lajtersbergu-Krčevini, Modic Marija se prideli ljudski šoli v Senvnici; Mohar-Lendovšek Milica za učiteljico pri Sv. Marjeti na Dravskem polju; Lorber Alojzija za učiteljico pri Sv. Petru blizu Maribora, Grile Franja in Augustinčič Pavla za učiteljici na dekliški ljudski šoli v Pobrežju pri Mariboru; Angela Šalda za učiteljico pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah, Mlakar Nežica za učiteljico pri Sv. Lenartu na Dravskem polju; Čokl Ignacij za nadučitelja in Čokl Franjica za učiteljico pri Sv. Marjeti niže Ptuja; Rober Ana za učiteljico v Črešnjevcu; Urbancič-Lebar Alojzija in Puc Franja za učiteljici na dekliški ljudski šoli v Slovenski Bistrici; Skala Anton za učitelja-voditelja v Topolšici pri Šoštanju; Sorčan Ana in Julija Čandar-Pintar za učiteljici na dekliški šoli v Hrastniku; Petriček Elizabeta za učiteljico v Žalcu; Hauptman Ulrik za nadučitelja v Ribnici na Pohorju. — Za stalne učiteljice ženskih ročnih del so imenovane: Ivanka Ašič v Hočah (Razvanju in Reki); Godnič Marija v Žrečah (Skomarju); Unger Ema pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju

SLOVENSKI UČITELJ

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA KRŠČANSKEGA UČITELJSTVA

LETO XXII.

LJUBLJANA, 15. junija 1921.

ŠT. 6.

Česar narodu je treba, ti podeli mu ljubo!

Janko Grad.

Stal je naš nepozabni »Slavček« vrh planin. Razprostiralo se je nad njim sinje nebo, pred njim nepregledna ravan, iz katere so moleli griči, rastle gorice; belila so se mesta, trgi in vasi, obdane z drevjem in cvetjem; pod njim pa je šumela »hči planin«.

Mož velikega srca, poln neizmerne ljubezni do naroda, ki biva po teh ravninah in gričih in še daleč tam za gorami, strmel je v ta kras. Zamislil se je v kraje daleč tam za morjem in za deveto goró, kjer bivajo srečnejši, svobodni narodi.

Ob teh mislih je začutil verige, ki oklepajo njega in njegov narod, videl je še temnejše oblake, ki so se zbirali nad domovino in bil je žalosten in potr.

»Moj Bog! kedaj pač zasije temu dobremu ljudstvu lepše solnce? Kedaj rešiš ta narod verig sužnosti? Saj Ti je tako zvest in udan moj narod! Poglej žuljeve roke našega krepkega ljudstva, bistrost njegovega uma, dobroto srca! Ne zasluži li tak narod lepše bodočnosti, srečnejših dni? O, zdrobi mu verige, dvigni ga, da bode bližje nebu — bližje Tebi, ki Te ljubi! O Bog! Česar narodu je treba, Ti podeli mu ljubo!«

Pa prišel je veliki dan za naš narod. Krepak, energičen sunek in odletele so verige in konec je bilo suženjstva in hlapčevanja. — Sad truda naših narodnih klicarjev.

Tovariši! Tovarišice! Doživeli smo tudi mi ta veliki — ta srečni dan našega osvobojenja iz bridkih verig, v katere so nas oklepali stoletja razni valpti.

Prost je sedaj naš narod, velik in močan, saj so se združili bratje po krvi in jeziku, ki so bili tako dolgo ločeni.

A temu narodu je treba še mnogo — mnogo, da bo srečen. Tudi mi smo narodovi klicarji. Med poklicanimi smo mi prvi poklicani, da mu damo, česar mu je treba.

Predvsem potrebuje naš narod poleg zvestih voditeljev, dobrih in vnetih učiteljev, ki jim zaupa, jih ljubi in smatra svojim. Obstanek narodov je nemogoč brez takih učiteljev. Ni pa lahka naloga biti narodov učitelj. Treba je premagati mnogo ovir in težav, prečuti ob delu in knjigah

¹ Predavanje na zborovanju novomeške podružnice Slomškove Zveze dne 11. novembra 1920. — V uvodu ima predavatelj v mislih »goriškega ali soškega slavčka«, našega pesnika Simona Gregorčiča.

mного noči: treba je zatajiti sebe, da osrečiš narod, pritrpati sebi, da podaš narodu. Tvoj čas ni tvoj — je narodov; tvoje delo je narodovo in tvoji uspehi so last naroda, iz katerega si izšel, kateremu služiš — če si in hočeš biti ne le sin, temveč učitelj narodov.

Hitrih korakov hiti naš narod dalje — v boljšo in srečno bodočnost. Še pred njim pa morajo korakati njegovi voditelji in v najsprejnejših vrstah učitelji. Ne ob narodu, pred njim je naše mesto!

Na deželi je skoraj povsod poleg duhovnika le učitelj zmožen voditi narod. Tovariš! Dobremu voditelju pa je treba predvsem natančnega načrta, po katerem bo vodil narod; treba mu je svetovalcev — pomočnikov, treba zakladov, iz katerih bo črpal to, kar bo podajal narodu. Narod, ki je dal skoraj vse, kar je imel zato, da si pridobi prostost, potrebuje mnogo.

Dolgotrajna vojska nam je uničila skoraj vse. Porušena so mesta, požgane vasi, zanemarjena polja. Jok in stok odmeval je skoraj iz vsake hiše, iz vsake kočice. Sadovi neutrudnega kulturnega dela stoletij so uničeni. Le moči, ki so spale v ljudstvu, so ostale. Na teh nam je zgraditi sedaj nov, trdnejši dom.

Najboljše gradivo za to novo zgradbo pa vidim v smotreni ljudski izobrazbi. Dobra izobrazba je življenjske važnosti za narod. Zato pa dajmo narodu v prvi vrsti poglobljeno, vse sloje prevevajočo izobrazbo! Izobrazba je predpogoj eksistence. Kapital nima svoje moči v množini denarja, marveč v razumnosti, s katero se odlikuje kapitalist od proletarca. Izobrazba naj se širi v vse kroge našega naroda; preveva naj kočico kakor palačo; to bo ona znanstvena vez enakosti, v kateri so si enaki reveži in bogatini.

Glavno skrb posvetimo izobrazbi srca. Vzgoja! — koliko je trpela med vojsko! S kako radostjo smo gledali naše fante — naše bivše učence — prihajajoče iz vojske! Objeli bi bili vsakega posebej in vse skupaj srčne radosti, kakor bi bili to naši lastni sinovi. A, ko smo videli njihovo divjanje in popivanje, ko smo slišali njihove ostudne pesmi, kletve in kvante nazore, zaihtelo nam je srce in lica so nam zardela sramú. Moj Bog, saj to niso bili tisti, od katerih smo se poslavljali pred leti ali celo pred meseci s solzami v očeh! Saj to niso tisti, ki so nam tako odkritosrčno zrl v oči, ko smo jim dajali zadnje opomine in nauke; za katere smo prosili Boga, naj jih ohrani nam in domovini! Nesrečna vojska, kaj si storila iz naše mladine, tako dobre, tako poštene! A proč z jadikovanjem! Na novo delo, tovariši! Začnimo delo iznova!

Vsi vemo, da je naše glavno težišče v šoli, kamor nas je v prvi vrsti poklical narod. Zato pa našo prvo in glavno skrb — našo ljubezen — cvetu našega naroda — šolski mladini! Tudi ta je, žal, občutila grozote svetovne vojske. Tudi njej je zasekala vojska skeleče rane, ki ne bodo kmalu zaceljene. Koliko smo zamudili v teh štirih in pol leta! Kako smo mogli z obupom priznati, da nazadujemo! Še par let vojske in ljudska šola bi bila uničena. Bosi in slabo oblečeni so bili naši otroci pozimi; tresli so se mraza in gladú; ko pa je prišlo poljsko delo — hajd mladina

na polje, da tam nadomešča očete, brate, hlapce, pastirje! Prosili smo in rotili matere, vili roke, — a zaman — treba je bilo v prvi vrsti — jesti! Žalostni spomini na še žalostnejše čase, ki nam pa kakor orkan kličejo: »Učitelji — učiteljice! mnogo se je zamudilo, hitite, da dopolnite in dovršite, kar je ostalo nedovršeno!«

Porabimo v šoli zlati čas do zadnjega trenutka! Po šoli pa na delo med narod. Naši nekdanji učenci in učenke, ki jim je zadala vojska zevajoče rane, nas čakajo, da jim pomagamo, da jih dvignemo. A težko bi nam bilo priti do vsakega posameznega. Zato jih zbirajmo v društvih. V mnogih naših šolskih občinah še ni nobenega društva. In vendar je dobro društvo pod vodstvom dobrih voditeljev — zlasti učiteljev in duhovnikov — druga šola. Sami vemo, da smo se šele prav začeli učiti, ko smo zapustili šolo. Saj v šoli — zlasti ljudski šoli — dobi človek le podlago, rekel bi navodilo, po katerem se mu je izobraževati pozneje v izbranem poklicu. Ne podcenjujmo dobrih društev zlasti sedaj, ko vidimo tako razbrzdanost mladine. V ljudsko šolo ne morejo več, ker so ji odrasli; privabimo jih vsaj v društva. Ustanavljajmo društva, kjer jih še ni: izobraževalna in bralna, pevci in glasbeniki zlasti pevska in glasbena itd. Vabimo, poučujmo, predavajmo, prirejajmo igre, učitelji za mladeniče in može, učiteljice za dekleta in žene! Ne strašimo se truda in morebitnega prvega neuspeha! Potegnite naše fante iz nesrečnih gostilnic od vina, žganja in kart in jim pokažite krasno, trezno in tiho, pa tako koristno društveno življenje! Hvaležni vam bodo zato in narod vas bo blagoslavljal! Nikdar ne pozabim prelepih ur, ki sem jih preživel v svojih društvih med srčno mi vdanimi člani tekom 18 let.

Narodu sta dalje potrebna ponos in zavest.

Z božjo in lastno močjo raztrgal je naš narod krute vezi in si pridobil prostost. Skrbimo, da se bo vsekdar zavedal svoje moči. Narodni ponos je podlaga narodnemu življenju. Zavest lastne moči, odličnih zmožnosti, lepih lastnosti, slavnih činov in velikih mož — s katerimi se odlikuje naš narod, naj navdaja vse od otroka, ki se zaveda — do starčka. Zavest, da smo postali po združenju z brati Hrvati in Srbi v eno, skupno državo, še večji, še močnejši, naj nas bodri k daljnemu vztrajnemu in skupnemu delu v blagor naši veliki, novi domovini.

Glavna zahteva narodnega ponosa je ljubezen do domovine. Učimo narod ljubiti domovino — ne z besedo, temveč z dejanjem. Mladina naj kaže ljubezen do domovine s pridnim učenjem, lepim vedenjem; odrasli z neutrudnim delom v svojih poklicih. Vsi pa naj ji ostanejo zvesti do groba. Zemlja, ki jih je rodila, naj jih tudi sprejme v svoje okrilje k večnemu pokoju.

Temelj narodnega življenja je materin jezik; z njim narod živi in umira. Pokažimo našemu ljudstvu vso krasoto lepo donečega slovenskega jezika — pa ga bo ljubilo in ponosno bo nanj. Nujna potreba je tudi, da seznanimo naše ljudstvo z bratskim srbo-hrvaškim jezikom. En narod smo in naš materinski jezik bo odslej slovenski-srbo-hrvaški.

Priučimo se srbo-hrvaščini čim najprej sami, potem pa jo učimo v šoli, v društvih. Seznanimo naše prosto ljudstvo z brati Hrvati in Srbi, z njihovimi običaji in navadami, književnostjo, slavno zgodovino in s najlepšimi narodnimi pesmimi. Zbirajmo in čuvajmo narodno blago! Koliko tega blaga pa je še v narodu, ve le tisti, ki biva med njim, ki dela, trpi in se veseli z njim — učitelj. Zbirajte, tovariši, narodne pesmi in napeve, pravljice, igre, pogovore in druge za naš narod in našo zgodovino tako dragocene spomenike notranjega življenja naših očetov in dedov! Ve tovarišice se zanimajte zlasti za narodno nošo, ornamente itd. Kako krasno zbirko sem videl pri gdč. kolegiji Bavdkovi na Vinici! Najlepsi so naši fantje in dekleta najbrdkejša, kadar so v pestrih narodnih nošah.

Tovariši! Tovarišice! To in še mnogo je treba narodu, da bo popoln, da bo srečen. Dajajte mu vsega, kar premore Vaše srce in Vaš um v obilni meri, kajti Vaša je bodočnost narodova, Vaša domovina, Vaša so mladinska srca!

Mladikavci v vihravi dobi.

A. Čadež.

(Konec)

Nobena stvar mladeniča bolj ne zadene, kot ostro in grenko norčevanje. Radi zbadljivih besedi svojih lahkomišelnih tovarišev zanemari morda celo najsvetejše verske dolžnosti (sv. mašo, sv. zakramente) in zajde v najnevarnejše zmote. Tega dejstva naj bi vzgojitelj nikdar ne prezrl, da ne bo tjavendan in torej krivično rabil poniževalnih in ironičnih opazk. Kar v razburjenosti ali nagli jezi storiš, naj bodo rezke in ostre besede ali pa še celo zaušnica, vse to se pozneje večinoma bridko maščuje. Vzgojitelj mora pač imeti krepke in čvrste živce, drugače niti malo drznega skoka ali preprostega, recimo robatega nastopa, ki ga opazi pri tem ali onem gojencu, ne bo mogel prenesti.

Namesto, da bi očital, zbadal, kaznoval, rajši pomiluj in previdno prigovarjaj, pa boš dosegel namen večinoma v vseh slučajih. Splošno priznано je tudi pravilo, da ne kaže svariti in karati vpričo tovarišev, vpričo poslov ali drugih ljudi, kadar gre za kako resnejšo stvar. Skušnja uči, da taka obzirnost zelo blagodejno učinkuje na mladostnega krivca; s solznimi očmi obljubuje poboljšanje in zadoščenje. Ne sme pa predstojnik v takem slučaju pozabiti, da mora ohraniti resnost in da ne sme biti preveč zapljljiv; potrebno je pač, da je mil, miren, vljuden in pravičen. Kdor mladega krivca opozarja na čast in poštenje, kdor se varuje, da ne prestopi nikdar meje ponižnosti, kdor ne žali z grenkimi očitki ali z nepremišljeno kaznijo, kdor kaže, da je bolj potrtn radi pogrška, kot užaljen, kdor hudega ne oponaša, skratka: kdor ima pravo krščansko ljubezen in se po njenih zahtevah tudi ravna, ta bo kot pedagog doživel čuda, četudi šele po mnogem in dolgotrajnem trudu.

S tem pa ni rečeno, da je milo ravnanje vsekdar umestno, da se z dobroto vselej izhaja. V posameznih slučajih je gotovo tudi dobro, če poseže vzgojitelj malo dalj in se posluži eksemplarične kazni. Pravilo pa vendar bodi in ostani: *dobrota in ljubezen*. Trajno-resnične bodo ostale besede sv. Frančiška Sal.: »Z eno kapljico medu boš ujel več muh, nego s celim vedrom kisa.«

Izmed pomočkov, ki zabranijo, da se ne zabohotá spolni nagon, omenjamo sledeče: Najprej je treba skrbeti, da se neguje pri mladini čut in skrb za *snažnost*. Nedostatki v tem oziru naj se ne trpe. Perilo, spodnja obleka, posteljna oprava bodi zmerom čista in snažna. Kjer ni snažnosti, osobito v zavodih, kjer se mladina brani vode, tam — tako trde izvedenci — se mladenič ne bo ohranil dolgo moralno-čist.

S snažnostjo naj se zahteva stroga *točnost*, ko je treba iti k počitku, ko je treba vstati, točnost pri učenju, delu, pa tudi pri razvedrilu in zabavi. Nevarno je predvsem poležkavanje v postelji v bdečem stanju.

Ni treba še posebej poudarjati, da ima velevažno vlogo v slabem in pogubonosnem oziru zlasti *alkohol*. Zato naj se mladina ne zastruplja s takimi pijačami; po šolah in po zavodih naj pa se v primernih večkratnih predavanjih obrazloži, kako nevarnega sovražnika bi mladeniči redili in krmili v sebi, če bi se vdajali alkoholnim pijačam.

Največja nevarnost za mladi svet je gotovo *slaba tovarišija*. Nikoli ni na mladeniča bolj treba paziti, s kom se peča, s kom občuje, kakor v letih pubertete. Bolj kot kdaj ga je treba v tem času naganjati, da pogostokrat prejema sv. zakramente.

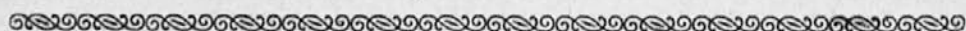
Važno je dalje za mladega človeka, da ima zmerom kaj opravka. Zato naj se mu dá prilika, da se v prostem času veliko giblje na zraku, da se peča s telovadbo in s telesnimi vajami. To ga krepi, utrjuje, to ga vadi v premagovanju samega sebe, ga utruji, da mirno in dobro spi. Mladina naj vé, da z zanimanjem zasledujemo vse, kar počne, nikar naj pa ne čuti, da pazimo nanjo.

Da se moramo prepričati, kaj mladeniči bero, da moramo zabraniti vse sanjave, razburljive, najbolj pa še opolzke spise in knjige, je umevno. Na splošne nevarnosti, ki jih navaja katekizem (Kaj napeljuje v nečistost?) ni treba, da bi tu še posebej opozarjali. Omenjamo samo še eno manj uvaževano nevarnost: *čutno prijateljstvo*, anormalno ljubkovanje med dečki ali med mladeniči, pa tudi med deklicami samimi. To nezdravo razmerje se pojavlja v tem, da se dva gojenca sama shajata, da si dopisujeta, da se rada odtegujeta drugi družbi, da sta bolj intimna itd. Ti pojavi so za zavode in skupna stanovanja zelo nevarni; zato naj velja za medsebojno občevanje staro jezuitsko pravilo: *Nunquam solus, raro duo, semper tres*.

Spolne perversnosti in mladinski nenravni izgredi se najlaglje ukrote, to treba povsod glasno poudarjati, z *nadnaravnimi pomočki* naše svete vere. Mladina se utrdi v dobrem ter zajemlje trajno moč zoper naravne nagone, ako redno opravlja svoje molitve, ako se vestno udele-

žuje službe božje (sv. maše in pridige), ako pogosto prejema sv. zakramente, ako ima gorečo in dejansko ljubezen do prečiste Device Marije, ako se vadi v premagovanju in zatajevanju. Spovedniki naj bi se prav posebno potrudili, da take mladeniče nadahnejo z zaupnostjo in pogumom, da jih spravijo v veselo razpoloženje; to so naravni pripomočki za čisto srce. Vsaki mlad človek, če bi bil tudi največji grešnik, naj bo prepričan, da more samega sebe strahovati; mladenič naj vé, da si mora v resnih in težavnih vprašanih iskati svéta pri svojem dušnem vodniku, ne pa pri sprijenih tovariših.

Ako vzgojitelji od mladine, ki je v nevarnih letih, skrbno odstranjajo vsakojake nevarnosti, ako so ji modri voditelji in svetovalci, ako so ji angeli v človeški podobi, potem bo razburkana doba šla brez zlih posledic mimo nje, pač pa bo v dobrem utrjena nastopila moško dobo dela in napora za novo, zdravo generacijo.

Iz moje beležnice.

Janko Polak.

(Dalje.)

6.

Začetkom razprave sem omenil, da sem se lotil risanja navadno brez vsake priprave, t. j. brez vsakih elementarnih vaj; še bolj zanikarno nego risanja, pa sem se lotil slikanja; učenci in učenke so prinesli v šolo barvice, čopič, posodico za vodo itd. in — mazati smo začeli; ob tem mazanju pa se dolgo vrsto let niti domislil nisem dejstva, da slikanje ni mazanje, temveč da je tudi slikanje delo duhá in rok.

Šele v najnovejšem času sem se domislil tega in sklenil sem, da se bom v bodoče tudi slikanja lotil z ono resnostjo, ki jo tako imenitno duševno in telesno delo tudi v resnici zasluži.

Da brez elementarnih vaj tudi ob slikanju ne more biti povoljnega uspeha, to se une. Ne oporekam, da izvrše učenci in učenke tuintam res kaj čisto čednega, a pomisliti moramo ob tem na to, da tiči v takem delu največ reproduktivnosti in prav malo produktivnosti.

In drugače tudi biti ne more; zakaj večinoma učiteljev se ob slikanju kar trese že ob sami misli, da bi utegnil ta in oni otrok izvršiti to in ono sliko — res po svoje. Tudi ne oporekam, da delajo (z roko) otroci sami; a ta samostojnost je precej podobna oni, ko je pisal otrok prosti spis takó, da je res sam pisal, a kaj in kakó naj piše, mu je povedal učitelj; vsaj v večjem obsegu mu je povedal; tuintam tudi takó, da mu je povedal učitelj besedo za besedo; tuintam tudi takó, da je otrok samo kopiral raz šolsko tablo.

Pa vse to so same primere; in zaraditega naj mi jih nihče ne zameri; zakaj v primerah sem rabil izključno pretekli čas in naslov razpravi se glasi: »Iz moje beležnice!«

Pa je zgoraj omenjeni strah učiteljev upravičen? — Z ozirom na sestavo barv je upravičen!

Kako pa naj izbere otrok pravilne barve, če ga ni nihče in nikoli opozoril na to, kako barva — narava sama? — Da, sestavljanja barv se je treba učiti, a ta pouk se mora vršiti pod milim nebom in ne med štirimi stenami, ki nudijo učencem in učenkam tako malo barv; in še te barve so mrtve, kot so mrtvi predmeti, ki jih krasé! Učencem in učenkam pa se hoče življenja tudi ob slikanju, t. j. ob barvah; a žive barve jim nudijo samo cvetlice, metulji, žuželke, ptice itd. pod milim nebom. Pod milim nebom se nudijo učencem in učenkam skupine tako živih barv, da lepših tudi umetnik po božji volji ne more zamisliti; zakaj potem bi moral biti večji od Boga samega.

Pod milim nebom se naj vrše tozadevne elementarne vaje; in takih vaj je treba mnogo, mnogo, mnogo, zakaj vsak letni čas nudi nekaj svojih barvnih skupin in te mora učitelj z učenci in z učenkami proučiti prav dobro; zakaj le tem potom se vtisnejo učencem in učenkam skupine barv tako živo v dušo, da ne bodo rabili izlepa napačnih, t. j. da bi poslikali trobentico takó, da bi bil cvet rdeč, listje črno itd.

Vem, take trditve so videti v prvem hipu smešne, pa ni v njih prav nič smešnega za onega, ki se vda takim in podobnim študijam z ono resnostjo, ki je vredna učitelja — umetnika.

Tako proučevanje barv je važno za slikanje sploh; še posebno važno pa je za slikanje ornamentov; toda o tem bom govoril še spodaj.

Velika napaka ob začetnem slikanju je tudi to, da hoče imeti vsak otrok že takoj prvi dan cel venček barv (20—30) prilepljenih v lepem redu na umetniški deščici.

Koliko pa jih otrok res rabi začetkoma? — Pet mu jih zadostuje docela; in te so sledeče: 1. sijena (žgana); 2. črna (sajasta); 3. rumena (živa); 4. rdeča (karmin); 5. modra (sivkasta).

Šele pozneje, ko ima otrok v slikanju že nekoliko vaje, naj si nabavi nekoliko več barvic; toda v osnovni narodni šoli mu bodo sledeče zado-stovale docela; 1. bela; 2. rdeča (cinober, karmin); 3. modra (temna, svetla, sivkasta); 4. rumena (živa, zamolkla, t. j. oker, oranža); 5. sepija; 6. sijena (žgana); 7. violetna; 8. zelena (temna, svetla); 9. črna; še teh je skoraj več nego dovolj; zakaj s pravilnim mešanjem ravnokar nastalih barvic proizvede otrok lahko celo vrsto novih barvic, ki jih bo rabil tuintam tudi ob slikanju v osnovni narodni šoli.

Učencem in učenkam moramo tudi dopovedati, kako dobimo barvo raz barvice in kako barvice mešamo, t. j. da dobimo barvo raz barvice takó, da drgnemo (rahlo) z mokrim čopičem po barvici in da, če mešamo, jih ne mešamo takoj na sliko, temveč da jih zbiramo (mešamo) v kako posodico; zakaj le tako nam je mogoče zadeti enakomerno mešanico za slikanje. Pri mešanju barvic moramo paziti tudi na to, da pride ob mešanju barvic v poštev posebno ona barvica, ki naj da zmesi merodajen ton.

Pravilo za dobavo enakomernosti pa ne velja samo za mešanice, temveč tudi za druge barve in še posebno take, ki jih rabimo za barvanje in grundiranje ornamentov; zakaj če nanašamo sproti, ne zadenemo skoraj nikoli pravega tona.

Barvanje — posebno ornamentov — pa zadenemo tem lepše, čim skrbneje smo pripravili ono, kar hočemo grundirati in barvati, t. j. dobro je, da pripravimo dotično ploskev za sprejem barve občutnejšo na ta način, da jo z mokrim čopičem narahlo in v celoti prevlečemo s čisto vodo, t. j. tako, kot bi hoteli dotično ploskev grundirati najprej z vodo samo; opozarjam pa, da gre ob grundiranju z vodo res za grundiranje in ne za — močenje.

Pótem mnoge vaje morajo dobiti učenci in učenke tudi čut, kako naj to in ono pobarvajo. Največ prostosti v tem oziru je pri slikanju ornamentov; toda, kam taka prostost lahko zavede, sem omenil že zgoraj; a če poljubne prostosti, t. j. protinaravne, ne dovolimo, otrok ne ve, kaj in kakó bi začel, če ga v tem oziru nismo poučili. (Konec prih.)

Djeca u prevratu 1918.

(Pedagoško-socijalno razmatranje).

Ljubo Kuntarić, Našice, Slavonija.

Mjesec dana nakon burnih prizora poslije preokreta 1918, došla su djeca upravo neobičnom točnošću u školu. Na licima se opaža općenita potištenost. Svi kao da nose neke duševne terete. Pa nije ni čudo! Minuli događaji duboko su ostavili svoje tragove. Već prije šamoga prevrata bila im je svakidašnja duševna hrana fantastičke pripovijesti o djelima pojedinih vojnih bjegunaca. Kao mita djelovale su te pripovijesti na našu djecu.

A onda na koncu tog sanjarenja došlo je ipak do pravog socijalnog preokreta. Moć zbilje kruto se osvjetila dječjem sanjarenju. Djeca su promijenila svoje mišljenje, novi događaji u svojoj silnoj bujnosti istisnuli su mnoge mirne momente iz njihovoga života i nastupila su jaka čuvstva.

Evo nekoliko tih prvih utisaka iz slobodnoga sastavka poslije prvih dana preokreta:

I. Kad su vojnici došli iz rata, jako su pucali. Oni su kazali, da će našega susjeda kuću upaliti, pa smo se bojali, da će i našu kuću zapaliti. Ja sam ta da bio bolestan. Oni su pjevali i vikali živila sloboda. Kad su zapali susjedovu kuću svi su se ljudi bojali.

II. Kad je bio nemir u M. ljudi su se dogovarali kako će napraviti narodnu stražu, a mi smo se spremali kako ćemo bježati, jer su ljudi govorili, da će M. potpaliti.

III. U subotu prošloga mjeseca već se je govorilo, da će biti revolucije. U nedelju pred večer čuo sam pucati. Ja izadem napolje i opazim kako

soldati bježe i lupaju. Ja sam se bojao i mislio, da će i mene ubiti. Cijelu noć bili smo svi obučeni. Našu smo robu prenašali i vezali. Oko četiri sata u jutro bila je velika vatra. Kad je prestalo pucati izašao sam na ulicu.

IV. Onu noć bilo je jako zlo, jer su pucali i palili kuće. Mislio sam, da će i k nama doći. Mama je moja uzela svečano odijelo, a moj se tata jako bojao. Rekli su, da će sve bugare poubijati, a tata je rekao »što Bog dade«. U naše su dvorište pucali, a tata je rekao da smo gotovi. U jutro se tata malo smirio. A na večer je tata otišao u narodnu stražu. Sjutra dan su otvorili veliki ribnjak, pa su išli po ribe. A treći su se dan umirili i rekli, da sve to nijesu morali činiti.

V. Oko naše kuće su pucali i ja sam se jako bojala te malo da nijesam dobila groznicu. Na večer je bubnula jedna kugla u naš tavan. Ja sam vidjela kako na polju bacaju »handgranate«. Moj tata je nekoliko dana spavao u šumi, jer su rekli, da će sve bugare poubijati. Mi smo spremali stvari i bojali se cigana, kad su pucali kraj naših prozora ostrim kuglama. Ali u šumu nijesmo išli.

VI. ... Moj je tata kazao, da su svi kao on — ne bi bilo pljačkanja. ...

VII. ... Ljudi nijesu znali što je to sloboda, oni su mislili, da je sloboda otimati tuđe i ubijati druge ljude. Ali sloboda je to, da se Hrvatska i Slavonija oslobodila od Mađara ...

VIII. Jako su pucali i mislili smo, da je to parada. Neki su vikali živjela sloboda, jer su otjerali Mađare. Treći dan morao je moj otac voziti vojnike u B. Najednom su došli vojnici sa strojnim puškama i ljudi su morali nositi novce i rekli su soldati, da ako ne ću donesti novce, onda će zapaliti cijelo selo na sve četiri strane.

IX. ... Otac je otišao kasno u noć, da vidi što to ljudi lupaju. Ja sam poslije zaspao ...

X. Moj otac došao je kući i rekao neka se spremamo na put i sve ostavimo. Meni je jako teško bilo ostaviti kuću. Cijelu smo noć u bašci na travi sjedili. Spasiti nijesmo mogli ništa ...

Ovi spontani izkazi djece dokazuju milje pojedinih u kojemu so se kretahu. Zajedničkih momenata bilo je mnogo, pa to se vidi iz iskaza. Mora se točno fiksirati, da je tek 25 0/0 djece shvatilo ovoj događaj sa nacionalne strane, dok kod ostalih utjecao je u potpunoj mjeri socijalni štimung onih dana. Ne smije se ipak prema tomu tvrditi, da je kod djece općenito manjkao razvijen smisao za nacionalnost i narodno jedinstvo. Događaji revolucije bili su tako izraziti sa tolikim kombinacijama u njihovom ličnom životu, da je istisnuto svako nacionalno osjećanje. Da su ti utisci pisani odmah nakon burnih dana — ne bi ni toliko došao u obzir u dječjoj duši nacionalni momenat.

Većina djece bilo je zabavljena sa događajima i pripovijestima iz užeg roditeljskog kruga. Moramo znati, da se je tih dana pripovijedalo upravo nevjerojatnih stvari. Jednako je to bilo kod siromašnih slojeva kao i kod inteligencije. Sve je stajalo direktno pod utjecajem razjarene mase. Kod djece se tom prilikom vidi veličina njihovoga duševnoga korizonta. Djeca,

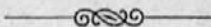
koja su dobro uzgajana u roditeljskom domu, ta su sa mnogo čuvstva i boli opisali, pa makar u sasma jednostavnoj formi, strah od kojega su toliko patili oni kao i njihovi roditelji. Simpatična crta opazila se u tom smjeru kod mnoge djece. Doživjevši dubok i potresan događaj, koji je u onaj čas bio najintimniji u njihovu životu sa svojim roditeljima oćutjeli su se tada najbližim svojim roditeljima. Neka su djeca poslije sasvim novim vidicima promatrala svoju majku, koja se one noći tako bojala za njihov život. To je jedan dubok osjećaj, jedan nesojesni uzgojni momenat.

Ipak je ovdje od najveće važnosti razmatrati u koliko je ovaj prevrat na djecu moralno djelovao i koliko su djeca u njemu učestvovala. U tim kritičkim časovima, gdje su djeca bila u vidio čina, nema sumnje, da su bila pod utjecajem razdražene mase. Zacijelo su u tom momentu mislila, da je dopušteno uzeti tuđu stvar. No općenito školska djeca, izuzevši opetovnicu nijesu sudjelovala. Ne znam je li ova pretpostavka stoji, ali se je kod djece točno moglo zapažati baš u onim kritičnim časovima neko u njima pitanje: što će sutra biti, — hoćemo li biti za to kažnjeni. Kasnije kod je vlast tražila krivce, da izvrši pravdu, mnoga su djeca upravo upila onaj strah i griznju savjesti od svojih roditelja, koji su pljačkali. Pa kako su ta djeca opisala taj događaj. Upravo se je nevjerovatnom sličnošću pojavila kod te djece ustega od pisanja. Bilo je i nekoliko potpuno praznih cedulja ili su opet neki šablonski prepisali od svojih drugova. Činjenice drugačije govore. Učitelj-psiholog mogao je to konstatirati kod svoje djece. Mnogo je bilo takih tipičnih sličica u školi iz onih dana, koje bi lijepo osvjetlile mnoge stranice kriminalne pedagogije.

Da li su djeca ozuđivala pljačkanje? Od svih bi dobilo sjegurno isti pozitivni odgovor. Ali to nije istinit odgovor. Nalazili se u njihovima opisima, da su sudjelovali u oduzimanju tuđe imovine? Ne! Tu svi šute! U toliko su ti utisci nepotpuni.

Utjecaj prevrata na dječju dušu bio je velik i veoma važan momena, u našem uzgojnom školskom radu. U djeci su se onih dana usredotočile sve niti naših širokih narodnih masa. Iz njih, kao iz otvorene knjige mogli smo čitati o moralnom i religioznom kvalitetu našeg naroda. Pomanjkanje religioznog odgoja vidio se baš u tim kritičkim danima u potpnoj slici. Ima mnogo snažnih dokaza, da oni roditelji, — dosljedno i njihova djeca, — koji u porodici žive religioznim životom, da barem u 75 % slučajeva nijesu sudjelovali kod pljačke. A to se ji i vidjelo na njihovoj djeci. A što da kažemo o lošem domaćem, kao i školskom odgoju?

U našu novu državu stupili smo sa jakim socijalno-revolucionarnim pokretom masa. Prva je škola preko djece bar donekle preparirala javno mišljenje u suprotnom smislu pokreta masa. Učitelji, koji su na vrelu vidjeli kako se ruši zgrada liberalističkih odgojnih načela, mogli su u suštinu prodrijeti opravdanost naših kršćanskih odgojnih načela u uzgoju. Momenat socijalnog prevrata bio je snažan poticaj i preporod katoličkih učitelja za obnovu naroda u kršćanskom duhu.

Kultura in književnost.

Ljuboje Dlistuš: Nova školska osnova. Sa dubokim poznavanjem predmeta raspravlja poznati prijatelj našeg školstva o zakonu o narodnim školama kraljevine SHS. Ističući prilike razvoja našeg školstva u Hrvatskoj kao i u Bosni sa najvećom preciznošću točno fiksira sve namjere novog školskoga zakona. Osobitu pažnju posvećuje 1. članku zakona, gdje se govori o zadaći škole. Članak ispušta religiozni uzgoj i stavlja samo moralni uzgoj. Pojam ovoga »moralnoga uzgoja« izvanredno je raztegljiv, te ga pisac bršure u svim njegovim varijacijama lijepo prikazuje. Spravom veli, »da je napuštanju religioznega života vazda posljedicom bilo propadanje morala, a propadanju morala da je posljedicom propadanje društva i države«. Izlučivanje vjeronauka iz naših škola upravo je nehistorično. Odlučno pita pisac »s kojim pravom šaka ljudi onakovu saku ideologiju hoće da nametne narodu, gdje je ta ideologija protivna mišljenju, osjećajima i ukorijenjenom načinu života barem 95⁰/₀ ukupnog žiteljstva«.

Dokora će se u ustavotvornoj skupštini povesti riječ i o preustroju naših osnovnih škola. Ova brošura rasvjetljuje mnoga praktična pitanja iz školske osnove, pa zato ju toplo preporučujemo. Naručuje se kod Prve hrvatske tiskare, Osijek.

Dr. Fra Karlo Eterović: Sluboda nastave i državni monopol škola. U boju za dječju dušu poslužiti će ova knjiga našim učiteljima kao neki vademecum. Poradi kratkoće prostora nemoguće nam je donijeti iscrpljiv prikaz o gornjoj knjizi. Već sam sadržaj daje dovoljno jamstva: nastava i uzgoj; tko ima pravo nad obukom djece; monopol nastave i sloboda nastave; o nacrtu školskoga zakona i školske reforme u Kraljevini SHS — da je u cijelosti obradeno ovo danas najvažnije pitanje. Knjiga je pisana vrlo popularno, pa bi je trebalo raširiti u sve naše narodne slojeve, da se zainteresuju roditelji o zadatku škola. Naručuje se: Uprava »Savremenih pitanja«, Mostar. K.

Vijesnik. Izšla je 1. številka glasila novega učiteljskoga društva »Narodna škola« v Zagrebu. V uvodu so dobro označeni in utemeljeni cilji in stališče za preporod naroda. Dober članek (v slovenskem jeziku) je tudi o Slomškovi zvezi. — Temelj organizacije v Zagrebu je zdrav in lep, zato naprej! Dokler si bratska učiteljska organizacija ne osnuje svojega večjega glasila, je tudi »Slovenski učitelj« vedno pripravljen priobčevati krajše hrvatske članke in druge doneske.

Pevac. Glasilo Pevske zveze. Izšla je 1. številka s sledečo vsebino: Dr. Mantuani, Poberite ostanke; St. Premrl: K Beethovnovi 150 letnici; M. Bajuk, Narodna pesem v sekiricah; Fr. Zabret, Važnost društvenega petja. Vestnik, Razna poročila. Priložena je lepa, 8 strani obsegajoča glasbena priloga. List bo izhajal kot mesečnik v dvojnih številkah in veljal za vse leto z glasbeno prilogo vred 30 K. Uredništvo: Ljubljana, Pred škofijo 3/II. Uprava: Ljudski dom v Ljubljani. List učiteljstvu toplo priporočamo.

Sprejem v srednje šole. Letos bodo sprejemni izpiti strogi. Zahteve so: računanje s celimi števili v zvezi z uporabnimi nalogami, iz slovenščine: spretnost v čitanju in pisanju, početni nauki iz oblikoslovja, poznavanje pravopisnih pravil, analiza prosto razširjenega stavka. Ne zadostuje samo mehanično znanje, naučeno v zadnjih tednih pred izpitom. Učiteljstvo naj priporoča srednje šole le onim učencem, ki nameravajo študirati do konca. Za praktične poklice, kmetijstvo, obrt, trgovino in drugo gospodarstvo, je najbolj primerna meščanska šola.

Prošnja. Podporno društvo na državnem moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se obrača do vseh bivših gojencev in gojenk tega zavoda, naj se spominjajo s kakim prispevkom društva, ki jim je tolikokrat pomagalo ne le s knjigami, ampak tudi s podporo za časa bolezni i. t. d. Obe društvi sta bili prisiljeni dati svojo temeljno glavnico kot vojno

posojilo in vsled tega je usahnil vir rednih dohodkov za podporo revnih gojenk in gojencev.

Prispevki z izrečno opombo ali za moško ali za žensko učiteljske naj se pošiljajo na ravnateljstvo obeh učiteljskih v Ljubljani, Resljeva cesta 10.

Kržičev nagrobni spomenik. Osnoval se je na izpodbudo gospe Pavle Bohinčeve, bivše učiteljice, pripravljali odbor, ki zbira doneske v ta namen. Prispevke sprejema tudi naš blagajnik, tovariš šolski ravnatelj Julij Slapšak v Mostah pri Ljubljani. Veliko število slovenskega, zlasti moškega učiteljstva, je vsled dobrohotnosti pokojnega gospoda Kržiča prišlo k učiteljskemu poklicu, naj bi se ga vsaj ti spominjali s primernimi prispevki. V ta namen so priložene poštne položnice.

Za Kržičev spomenik. Prve cvetice so razcvetele na grobu nepozabnega mladinskega in ljudskega pisatelja, častnega kanonika in profesorja Antona Kržiča. Ni pa še na grobu prezaslužnega moža nagrobnegega spomenika. V resnici si je blagi pokojnik postavil dovolj trajnih in lepih spomenikov: njegovi spisi, razširjeni v tisoč in tisoč izvodih, likajo in blaže mladino, njegovo vzgojno delovanje je krepka vzpodbuda narodu k napredku,

po njegovi zaslugi se oznanjujejo svete resnice v naši domovini v lepi obliki, toda dolžnost vseh, ki so mu dolžni hvaležnosti je, da odličijo njegov grob z znakom hvaležnosti, s primernim spomenikom. Kakor se je pokojnik popolnoma žrtvoval mladini in ljudstvu, neumorno delujoč za vzgojo in napredek naroda, tako je tudi svoje skromno imetje porabil v dobrobit mladine, zlasti v »Ljudski in dijaški kuhinji« in v »Prilagoditvenem domu«. Vsi oporočki ni za spomenik ničesar določil. Podpisani torej prosimo vse slovensko ljudstvo, zlasti učiteljstvo in duhovščino, da pomagajo s svojimi prispevki postaviti nepozabnemu Antonu Kržiču spomenik, primeren njegovim velikim zaslugam.

Odbor za napravo Kržičevega spomenika:

Dr. J. Demšar,

prof. na učiteljsku v Ljubljani, predsednik in blagajnik.

Pavla Bohinc-Zavašnikova,
lekarnarjeva vdova.

Alojzij Stroj,
stolni kanonik.

Julij Slapšak,
ravnatelj v Mostah.

Društvena in stanovska kronika.

Za skupno delovanje učiteljskih organizacij. V teku šolskega razvoja so se učiteljske organizacije razvijale z različnim delokrogom. Dasi so bile prvotno vse zasnovane kot zgolj stanovske, so vendar pozneje dobile vsled vpliva raznih razmer neko drugo in celo s politiko osenčeno lice. Vobče pa so vse težile k večjemu stanovskemu pomenu in neki kulturni opredelitvi šolstva. Posebno so skrbele, da bi dobile večji pomen pri šolskih oblastvih ter s tem čimveč pripomogle do izboljšanja gmotnega in pravnega stanja učiteljstva. Borba za take zadeve je imela večkrat popoln uspeh, večkrat pa je vsaj strnila sile za poznejšo priliko.

Vsaka organizacija ima svoj posebni stik z večjim ali manjšim delom naroda,

kar je gotovo v korist stanovski reči. Na ta način smo namreč dospeli do današnjega važnega uspeha, da uvažuje šolsko izobrazbo in s tem učiteljski stanovska politična, socialna ali gospodarska stranka.

Kako je marsikaj nastalo, ne smemo poudarjati najbolj. S samim prerekanjem o minulih (zgodovinskih) dejstvih tudi narod ne pride nikoli do skupnosti. Zato računajmo več z danimi dejstvi in količinami. Društva so torej tu ter imajo namen delovati po svojih načelih.

Za skupnost je postaviti stanovski in strokovni princip. Ako je pri raznih drugih stanovih (in celo pri tako med seboj sprtih časnikarjih) mogoča neka skupnost ali solidarnost, zakaj bi ne bila mogoča pri nas. Ugotoviti se pa

morajo zato jasni pogoji in jasni sklepi ali pravila. Za razno pogoditev pa je zopet treba iskati in najti nekaj potov ali neke metode, ki naj s tem vodi in jamči do uspeha. V ta namen navajam posebno za naše sedanje razmere sledeče vodilne misli ali teze:

1. Obe učiteljski organizaciji (UJU in Slom. zveza) izvirata iz učiteljskega stanu ter imata v njem svoj poseben po pravilih določen delokrog.

2. Dejstvo je, da obstojata pri nas dve organizaciji, ki se pečata s stanovskimi zadevami učiteljstva. V korist učiteljskega stanu pa je, ako delamo s smotrnim in strpljivim delovanjem na to, da dobimo v teku časa le eno stanovsko organizacijo, ki bo združila vse učiteljstvo in ga varovala izrabljanja od kogarkoli. Na kulturnem polju pa veljaj popolna svoboda organiziranja.

3. Posamezniku je potreben čut za stanovsko disciplino, zato se vsakdo ogibaj (posebno zaradi ugleda pred svetom) nespametnih ali nestrpnih nastopov z drugo organizacijo, še bolj pa osebnih napadov. Ako najdeš kaj, čemur ne moreš pritrjevati, pokaži boljšo pot na dostojen in učiteljskemu stanu primeren način.

4. Kakor živi dostikrat več družin složno skupaj, kakor se razvijata dve sosednji pokrajini ali dva zavoda i. t. d., tako naj skrbi vsak posameznik iz učiteljskega stanu, da ne dela zaradi pripadnosti k drugi organizaciji nikomur krivice.

5. Z vzgojo in poukom iščimo drug poleg drugega — ne drug nad drugim — kjer le mogoče, medsebojno vzajemno delovanje za blagor naroda in države.

6. Kdor prezira in se ogiblje stanovskega tovariša že radi njegovega svetovnega naziranja, kaže prav malo inteligence, še manj pa srčne kulture.

7. Le z iskrenostjo pridemo k skupni stanovski organizaciji. Vsako apriorno odklanjanje take organizacije pa nam le škoduje in zavlačuje stvar samo.

Fort. Lužar.

Slomškova zveza in UJU. Odbor Slomškove zveze je imel več sej glede pristopa k Udruženju jugoslovanskega učiteljstva. Dotične sklepe in dopise smo

odkrito priobčili pri poročilu občnega zbora in društvenih sej v 3. števil. Slov. Učitelja. Odposlana je bila tudi vloga na glavni odbor UJU v Beogradu, da se Slomškova zveza ž njimi direktno pogaja.

Glavni odbor UJU v Beogradu se je (po poročilu Učit. Tov. 5. 5. t. l., št. 19) obrnil na ljubljansko poverjenišvo, da izrazi v tej zadevi svoje mišljenje. Ožji sosvet UJU poverjenišva Ljubljana je imel dne 21. aprila sejo ter sklenil, da stoji glede Slomškove zveze na stališču, kakor ga je zavzel na sestanku v oktobru 1920, ki se ga je udeležil ministerialni tajnik g. I. Ivanović, in smatra zadevo s svoje strani s tem za končano.

'Za kroniko. Po zadnjih volitvah v višji šolski svet smo slišali iz Udruženja jugosl. učiteljstva, kako so mu stanovski in strokovni interesi prvi. V »Učiteljskemu Tovarišu« št. 16 smo tudi čitali v uvodniku, »da združuje UJU na temelju svojega programa učiteljstvo, ki pripada raznim političnim strankam, tako Jugosl. Dem. Str., Nar. Soc. Str., Sam. Km. Str., Soc. Dem. Str., Komunistični stranki in deloma SLS in ki je različnih svetovnih naziranj.«

Slomškova zveza ni politično društvo; a če bi bilo, kakor ji UJU očita, bi ne imelo nobene pravice pri drugih političnih strankah ali priveskih, ki jih združuje UJU. Vse druge stranke, vsi socialisti in komunisti pa imajo pravico, da si skupaj, kakor zgoraj omenjeno, podajajo roke.

V tem društvu torej je na seji širšega sosveta dne 17. maja t. l. (»Učit. Tov.« št. 22) izjavil poverjenik Luka Jelenc o Slomškovi zvezi sledeče: »O Slomškovi zvezi govorim danes zadnji pot. Naše stališče napram njej je danes jasnejše, nego kdaj poprej. Jasno dejstvo je, da so vsi člani Slomškove zveze zvesti pristaši klerikalne stranke in zveza sama privesek te stranke. Klerikalna stranka pa je protidržavna, deluje zoper državno edinstvo in hujska naše ljudstvo zoper srbski del našega naroda, ki je največ storil za naše osvobojenje. In ker so učitelji Slomškariji zvesti pristaši klerikalne stranke, so protidržavni element, ki se mu ne more izročati naše

mladine, da bi jo vzgajali v protidržavnem duhu. Zato morajo Slomškarji ali iz šole, ali iz klerikalne stranke! To je moje stališče napram Slomškariji in po tem stališču se bom ravnal pri svojem delovanju.» — Tako naj bomo vsi edini!

Olajševalna je obljuba, da je govoril tovariš Luka Jelenc »zadnjikrat« tako oblastno in tako objestno o Slomškovi zvezi.

Clani višjega šolskega sveta za Slovenijo. Predsednik: dr. Stanislav Bevk, ravnatelj drž. realne gimnazije v Ljubljani; podpredsednik: Jakob Dimnik, šolski ravnatelj v Ljubljani. Višji šolski nadzorniki: dr. Leopold Poljanec za srednje in meščanske šole; dr. Ivan Grafenauer za srednje šole; Engelbert Gangel za osnovne šole; Franc Gabršek za osnovne šole. Upravno-gospodarska poročevalca: dr. Ivan Karlin, deželnovladni tajnik v Ljubljani; dr. Stanko Majcen, deželnovladni tajnik v Ljubljani. Zastopnika veroučiteljev: Ignacij Nadrah, kanonik v Ljubljani; Maksimilijan Vraber, kanonik v Mariboru; namestnika: dr. Gregor Pečjak, profesor v Ljubljani; dr. Anton Medved, profesor v Mariboru. Zastopnika srednješolskih učiteljev: dr. Josip Pipenbacher, profesor, vodja drž. realne gimnazije v Ljubljani; Franc Voglar, profesor v Mariboru; namestnika: Franc Jeran, profesor v Ljubljani, Franc Mravljak, profesor v Celju. Zastopniki ljudsko- in meščanskošolskega učiteljstva: Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani; Janja Miklavčičeva, šolska voditeljica v Kranju; Anton Gnus, šolski ravnatelj v Dolu pri Hrastniku; namestniki: Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru; Martin Matko, nadučitelj v Novem mestu; Anton Hren, nadučitelj v Studencih pri Mariboru. Zastopnik zdravstvenega odseka: dr. Ernest Mayer, zdravstveni svetnik v Ljubljani; namestnik: dr. Ernest Dereani, zdravnik v Ljubljani. Zastopnik staršev: Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani; namestnik: Franc Kavčič, posestnik v Ljubljani. Zastopnik poverjeništa za kmetijstvo: Ludovik Plavšak, posestnik v Št. Jurju ob Taboru; namestnik: Ferdo Toma-

zin, posestnik v Šmartnem pri Litiji. Zastopnik poverjeništa za socialno skrbstvo: Adolf Ribnikar, poverjenik za socialno skrbstvo v Ljubljani; namestnik Božidar Betriani, uradnik oblastne zaščite dece in mladine v Ljubljani.

Iz seje višjega šolskega sveta dne 7. maja. — Osebe, ki se nahajajo na dopustu, se bodo v bodoče v dvomljivih slučajih klicale k nadpregledu. Učiteljem se dovoljujejo le osemtedenski porodniški dopusti. Potne stroške za nadpreglede učiteljev nosi šolska uprava le, če se izkaže, da je učna oseba v resnici bolna, v negativnem slučaju pa nosi potne stroške učitelj sam. Učiteljiščniki bodo po prestanem sprejemnem izpitu zdravniško preiskani. Zdravstveni odsek izda predpis, katere bolezni izključujejo kandidata za učiteljski stan. — Sklenjeno je bilo, da se uredijo nagrade za veroučitelje-duhovnike in učiteljice ženskih ročnih del na nesistemiziranih mestih ter učiteljev za poučevanje na ekskurendnih šolah in se določijo za to učiteljstvo sedanjim razmeram primerne potnine in obednine. — Petje in telovadba sta pri usposobljenostnih izpitih na učiteljiščkih obvezna predmeta za tiste, ki so posečali petje in telovadbo kot učiteljiščniki. Tudi abiturijenti srednjih šol bodo kot učitelji morali polagati izpite iz telovadbe, petja in glasbe. Iz telovadbe in petja usposobljene moči imajo pri kompetenci prednost.

Naše pripravničke katoličke organizacije. Stabilitet pripravničkih kat. organizacija nije ni za najtežje vrijeme rata uzdrman, jer su one gotovo od svih srednjoškolskih organizacija živjele najbujnijim životom. Jedino pred rat osnovana »Zveza kat. uč. prip.« morala je prestati svojim djelovanjem.

Osobitu pažnju zaslužuju s naše strane te pripravničke organizacije, jer će nam one za naš učiteljski pokret davati najidealnije i najodusevljenije borce. Potrebno je, da mi stariji sudjelujemo u stvaranju idealogije u tim organizacijama u kršćansko-pedagoškom duhu, kao i kod orijentacije u kaosu današnjih socijalnih nazora. Pripravničke organizacije moraju dobiti potpunu čvrstoću u svojom odgojnom i abrazovanom zadatku. Ono što ne će učiteljske škole dati, to će morati dati njihove organizacije. Pripravnici neka uskrise ponovno svoj savez, te u zajednici da rade sa svojim slovenskim drugovima. Ista će dužnost biti i katoličkih pripravnica. Sa naše strane mi ćemo tim našim organizacijama posvetiti

mnoho pažnje, pa molimo i naše sumišljenike za to pitanje živo zainteresuju. U jakosti pripravničke organizacije leži naša budućnost. — K.

Na zborovanju podružnice »Slomškove zveze« za Ljubljano, dne 2. aprila t. l., je predaval tovariš R. Pečjak o obravnavi moderne poezije v ljudski šoli. Predavatelj je lepo pojasnil v splošnem bistvo moderne poezije ter je svoja izvajanja opiral na mnoge zglede naše literature. Kako se obravnava moderna pesem primerno otroški duši, pa je zaradi prekratkega časa odložil na poznejši čas in bo o tem predmetu sestavil tudi za naš list poseben članek. — Na zborovanju dne 17. maja pa je predaval vseučilišni profesor dr. Rožman o važnosti prosvetnega dela v lepih odstavkih je poudarjal, kako potrebna je izobrazba kot odporna sila proti suženstvu in čredarstvu. Le resnica more osvoboditi človeka. Zato je temeljitejša izobrazba naroda tudi neka socialna dolžnost. Treba pa je širiti pravo prosveto. Učitelj je pri tem lahko najodličnejši faktor. Predavatelj je priporočal tudi delo pri orlovski organizaciji, ki je enakopravna drugim organizacijam. Pri zborovanju je bilo še več razgovorov glede izvenšolskega dela in sprejet od »Orlovske zveze« nasvetovani pozdrav »Bog živi!«

Majniško zborovanje kočevske podružnice »Slomškove Zveze« v Velikih Laščah dne 7. maja je uspelo nad vse lepo. Po pozdravu podpredsednika Kadunca se je prešlo takoj na dnevni red. Predavala je tovarišica gospodična Klunova o prostem času učiteljice. V zelo poglobljenem govoru je podala direktive učiteljicam (ki pa veljajo tudi za učitelje), kako naj delajo v svojem okolišu. Praktični zgledi so podprli izvajanja predavateljice. Med debato je gosp. nadzornik Novak pripomnil, da ponavljalna šola ne sme samo ponavljati, ampak nadaljevati. Tovariša Jaklič in Peterlin izpopolnjujeta predavanja v smeri gospodarstva. Tovariš Kadunc pa priporoča Foersterjevo pedagogiko vzgoje srca in uma. Nato pozdravita zborovalce gosp. župnik Ramovš in gosp. katehet Oven. Oba podžigata učiteljstvo za delo v izobraževalnih društvih, posebno pa pri naših »Orlih«.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da bo redno vsak mesec zborovanje s predavanji. (Ta hvalevredni sklep je nujno pripraviti tudi drugim podružnicam. Uredn.) Na predlog tovariša Peterlina bo pr. hodnje zborovanje 4. junija v Kočevju. Po zborovanju si bodo zborovalci ogledali premožovnik. Na predlog tovariša Jakliča napravi podružnica 2. julija izlet na Zaplaz pri Čatežu. Tozadevno se povabijo tudi druge podružnice, predvsem novomeška in litijska podružnica. Po končanem zborovanju povabi podpredsednik zborovalce na razgovor popoldne, h kateremu pride tudi predsednik Orlov, brat Pirc.

Popoldne so si ogledali zborovalci vas Retje, kjer je bil rojen France Levstik. Tako smo tudi mi Laščanom pokazali, da se lahko postavimo.

M. J.

Zborovanj članov Slomškove zveze dne 2. junija na Viču je bilo kaj dobro obiskano. Navzočih je bilo okrog 100 članov iz Ljubljane in okolice ter nekaj zastopnikov litijskega, kamniškega in kranjskega okraja, navzoče so bile tudi 3 srbske učiteljice. Na naše vabilo je predaval poverjenik za uk in bogočastje, dvorni svetnik g. dr. Skabernè, o pomenu učiteljevega delovanja v šoli in o prosvetnem delu izven šole. Izlečiti je treba rane po vojski, prepotrebna pa je tudi duševna obnova narodovih slojev. Najvažnejše je sicer učiteljevo delo v šoli, a o potrebi naj da na razpolago svoje zmožnosti tudi občini in na drugem polju. Cerkveno orglanje je važno tudi za umetniško glasbeno vzgojo, enako pevstva in glasbena društva. Nikdar pa ne sme to sodelovanje tako daleč iti, da bi bil s tem pouk oslabljen. Važne so ljudske knjižnice in izobraževalna društva. Poljedelcu je treba pritrjevati o važnosti zemlje, s tem bo zemljo bolj ljubil in se ogibal bega v tujino. Kaj važna je umetniška vzgoja, za njo naj se učiteljstvo več zanima. Silno važne so obrtne šole, ker je nujna potreba, da pridobimo čimveč kvalitetnih obrtnikov. Te in še mnoge druge poudarke gospoda predavatelja je vzelo učiteljstvo v velikim odobravanjem na znanje. Člani Slom. zveze so pa s tem tudi našli posebno zadoščenje, ker so že davno, kakor dokazujejo mnogoteri članki v vseh letnikih Slov. učitelja, z veseljem zastavili izvenšolskim delom svoje moči za napredek naroda. Pri tem so nekateri želi le preveč preziranja in zaničevanja od tovarišev druge struje. Tudi za nadalje je g. predsednik Štrukelj izjavil, da bodo člani vztrajali pri tem delu, ter upoštevali dobrohotne nasvete gospoda poverjenika. Ako bi pa vsled tega morali od nasprotni strani še kaj pretrpeti, smo na to kot kristjani z dobro vestjo pripravljeni.

Po predavanju je učiteljstvo ogledalo risarske in spisovne izdelke učenk 8. b razreda. Risbe, slike in spisovne naloge je učiteljstvo prav hvalilo in učiteljci gosp. K. Hannovi čestitalo na tako lepih, odličnih uspehih. Med ogledovanjem so učenke izdelovale krasne narodne motive in tako je bila dana učiteljstvu možnost, opazovati samostojnost in izvrsnost učenk pri delu; tudi za to gre navedeni učiteljci lepa zahvala.

F. F. L.

Podružnica »Slomškove zveze« za kamniški okraj je zborovala v zadnj m času dvakrat, in sicer dne 9. aprila v Kamniku in 19. maja 1921 v Domžalah. — Pri prvem zborovanju je pozdravil g. predsednik Primožič navzoče člane in s krepkimi ter jedrnatimi besedami izpodbujal zbrano učiteljstvo k vztrajnemu delu v skupni medsebojni stanovski ljubezni. Nato je predavala gđ. Grčarjeva o gojitvi socialnega čuta pri šolski mladini. Referat izboren ter času primeren. — Predsednik je predlagal nov odbor: predsednik: g. učitelj-vodja K. Iglič; nam.: nadučitelj Jože Odlasek; tajnica: gđ. Minka Šibovec; blagajničarka: gđ. Angela Grčarjeva. Predlog je bil enoglasno sprejet. K sklepu je pobiral g. predsednik za »Slomškov sklad« in zaključil zborovanje.

Pri drugem zborovanju je pozdravil novi g. predsednik v tako impozantnem številu navzoče zborovalce in zborovalke, osobito gđc. tovarišici iz daljnega Tuhinja in na novo priglašene člana naše podružnice g. Rebolja, učitelja iz Dola. — Pozdravu je dodal g. predsednik nekaj misli o poddržavljenju šole, o vlogah in razne odbore na dan prihodnje okrajne uradne konference ter o zasebnih šolah. Poudarjal je: Naših interesov ne bomo prodajali za osebno čast in za osebno korist. Nismo — in ne bomo hodili po potih, po kojih bi dosegli take osebne želje. Naši nameni so dovolj znani!

Nato sta sledili zanimivi predavanji tovarišice gđc. Minke Odlaskove: »Ponavljalna šola in gospodinjstva šola« in tovariša g. Andreja Počarja: »Nekaj navodil k risanju v ljudski šoli.« Po predavanjih se je otvorila debata. Sklenilo se je:

1. Naj se vpelje za žensko mladež mesto ponavljalne šole gospodinjstva šola.

2. Protestiramo, da zastopniki S. L. S. omalovažujejo učiteljski stan ter nas pitajo s »šomaštri«, dalje da hujska »Domoljub« kmete proti učiteljstvu s tem, da poudarja naše dohodke, češ, kmetje jih pa plačujejo.

3. Zahtevamo, da se kvalificira le šolsko delo učiteljstva, ker smo nastavljeni le za šolo in naše prvo ter najpoglavitejše delo je delo v šoli. S tem pa ni rečeno, da se odtegujmo prosvetnemu delu izven šole, — obratno — to je le želiti. Smo pa proti temu, da se učiteljstvo aktivno udeležuje političnega delovanja.

4. Vse ljudske in meščanske šole naj se poddržavijo, ostanejo naj pa vse zasebne in samostanske šole. Živ dokaz o neobhodni potrebi teh šol so ravno oni, ki pošiljajo svoje lastne otroke — predvsem hčere — v ravno te šole, ki jih v javnosti najluteje napadajo; zagotoviti hočejo pač svojim otrokom — predvsem svojim hčerkam — dobro vzgojo, ker jim to narekuje naravna ljubezen do svojih otrok — ne privoščijo pa take vzgoje drugim otrokom... Kri ni voda!

Pri slučajnostih se je sklenilo: Kdor se zborovanja ne more udeležiti, se mora pismeno opravičiti. Ako se dvakrat neopravičen še ne udeleži zborovanja, se izbriše.

Prihodnje zborovanje bo zadnji četrtek junija t. l. v Dobu.

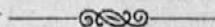
Socialni tečaj. V počitnicah bi morda lahko priredili socialni tečaj. Prosimo, da se člani o tem izjavite in stavite primerne nasvete osrednjemu odboru »Slomškove zveze«. Ne-

kateri žele kakšna potovanja. Tudi o tem poročajte odboru in nasvetujte upoštevanja vredne kraje.

Razširjenje ljudskih šol. Višji šolski svet je dovolil razširitev sledečih ljudskih šol; tri-razrednico v št. Rupertu v petrazrednico, tri-razrednico v Begunjah nad Cerknico v štiri-razrednico, tri-razrednico v Horjulu v štiri-razrednico, enorazrednico pri Sv. Trojici nad Cerknico v dvorazrednico, dvorazrednico v Šmartnem pod Šmarno goro v štiri-razrednico, dvorazrednico na Brdu pri Kamniku v štiri-razrednico, šestrazrednico v Zagorju ob Savi v sedemrazrednico, šestrazrednico v Toplicah pri Zagorju v sedemrazrednico, petrazrednico v Kostanjevici v šestrazrednico, tri-razrednico v Zalogu v štiri-razrednico, petrazrednico deške šole v Kamniku v šestrazrednico, štiri-razrednico v Cerknici v šestrazrednico, petrazrednico pri Veliki Nedelji v šestrazrednico, petrazrednico v vzporednicama v Slovenjgradcu v šest-razrednico z eno vzporednico. — Šolski okoliš deške in dekliske ljudske šole v Ljutomeru se primerno preuredi. — Deška in dekliska štiri-razrednica v Brežicah se preuredi v mešano osemrazrednico. — Dalje se razširijo šole v logaškem okraju: v Dolnjem Logatcu v šest-, v Gornjem Logatcu v pet-, v Planini v pet-, na Uncu v tri-, na Rakeku v štiri-, v Hotederšici v tri- in v Rovtah v tri-razrednico. V Žiberšah se izpremeni ekskurendna šola v enorazrednico.

Sistemiziranje stalnih učnih mest za učiteljice ženskih ročnih del se je izvršilo za ljudsko šolo v Mostah pri Ljubljani, za ljudsko šolo v Studencih pri Mariboru (Karolina Roškar), za deklisko ljudsko in meščansko šolo s sedežen na ljudski šoli v Ribnici, kjer se začasno imenuje Frančiška Fric iz Ribnice, za ljudsko šolo v Izakovcih (imenovana je Gaberčeva), za ljudsko šolo v Poljčansh in Studencih, v št. Vidu pri Brdu in se hkrati izpremeni učni okoliš za učiteljico ženskih ročnih del na Homcu — dodeli se Potratova. Sistemizirata se dalje dve stalni katehetski mesti v Mariboru, in se napravi potreben sklep, da sprejme država plačevanje službenih prejemkov učiteljskega osebja na licejski petrazredni ljudski šoli v Ljubljani.

Priznanje in pohvalo je izrekel višji šolski svet za marljivo in uspešno delovanje v domači obrti Bele Krajine nadučiteljema Francetu Lovšinu na Vinici ter Božo Račiču v Adlešičih in učiteljici Poldki Baudekovi.

(Ptujski gori); Zrimšek-Jurič Matilda v Narapljah (Majšpergu); Šviligoj Roza v Lembergu (Sladki gori pri Koprivnici); za meščansko šolo v Ljutomeru gospodična Karbova.

Pri usposobljenostnem izpitu v aprilskem terminu 1921 na državnem učiteljskišču v Ljubljani so bili usposobljeni sledeči: A) **Za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom:** Kovač Mirko, suplent na meščanski šoli v Celju, za II. skupino, Poljšak Alojzij, suplent na mešč. šoli v Celju, za III. skupino, Kern Marija, suplentinja na mešč. šoli v Celju, za II. skupino, Lorber Olga, suplentinja na mešč. šoli v Celju, za III. skupino, Kunc Ivan, suplent na mešč. šoli v Ljubljani, za II. skupino, Lenarčič Janko, suplent na mešč. šoli v Ljubljani, za II. skupino z odliko, Medič Pavel, suplent na mešč. šoli v Ljubljani, za III. skupino z odliko, Novak Marija, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani, za III. skupino, Potočnik Helena, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani, za I. skupino, Štamcar Antonija, suplentinja na meščanski šoli v Ljubljani, za III. skupino, Vidic Marija, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani, za I. skupino, Verbič Ivan, suplent na mešč. šoli v Ljutomeru, za II. skupino, Kamnar Marija (s. Ludovika), suplentinja na mešč. šoli v Škofji Loki, za II. skupino, Pirc Ana (s. Ksaverija), suplentinja na mešč. šoli v Škofji Loki, za III. skupino z odliko, Kraker Angela, stalna učiteljica v šiški, za II. skupino. — B. **Za občje ljudske šole:** a) s slovenskim učnim jezikom: Horvat Rudolf, prov. učitelj v Škofji Loki, Kresal Alojzij, prov. učitelj v Moravčah, Kobenter Anton, prov. učitelj v Št. Andražu v Leskovcu, Križaj Ivan, prov. učitelj v Sv. Lovrencu v Slov. goricah, Pirnat Viktor, prov. učitelj v Novem mestu, Rozman Ljudevit, suplent pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Skubic Jakob, prov. učitelj v Črmošnjicah, Šuštaršič Josip, prov. učitelj v Črmošnjicah, Stovišek Svätopluk, prov. učitelj v Cerkljah, Wittine Ivan, nadučitelj pri Stari cerkvi na Kočevskem, Ahčin Natalija, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Benedičič Slava, prov. učiteljica v Šmarjeti, Dular Marija, prov. učiteljica v Dobrniču, Falle Julija, učiteljica na Jesenicah, Düh Ema, učiteljica na Tolstem vrhu, Flaiss Andrejana, prov. učiteljica v Pirničah, Gruden Štefanija, učiteljica na pomožni šoli v Ljubljani, Kramaršič Erna, prov. učiteljica na Jesenicah, Lobe-Bernik Avgusta, učiteljica na Robu, Magerl-Zink Marija, učiteljica na Jesenicah, Malenšek Marija, prov. učiteljica na Raki, Markizeti Marija, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Morič Roza, prov. učiteljica na Jesenicah, Petrič Vera, prov. učiteljica v Ljubljani, Podboj Berta, prov. učiteljica v Ribnici, Rak-Plevelj, prov. učiteljica v Mengšu, Rössmann Alma, prov. učiteljica v Črmošnjicah, Rupnik Ivana, prov. učiteljica v Ljubljani, z odliko, Schitnik Marija, prov. učiteljica na Jesenicah, Selan Marija, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Traum Albina, prov. učiteljica v Zagorju ob Savi, Vyzourek Zofija, prov. učiteljica v Dobrepoljah, Zdolšek Marija, prov. učiteljica v Šmartnem pri Celju, Žumer Josipina, bivša prov. učiteljica stanujoča v Ljubljani; b) s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Gole Josip, prov. učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro, Bahovec Antonija, prov. učiteljica v Ljubljani, Kren Elizabeta, prov. učiteljica v Kovorju, Kuglič Marija, prov. učiteljica v Kapelah, Perko Pavlina, prov. učiteljica v Ljubljani, Rasteiger Rudolfina, prov. učiteljica v Ljubljani, Sekula Martina, prov. učiteljica v Mostah pri Ljubljani, Simončič Rudolfina, prov. učiteljica v Zagorju ob Savi, Turk Terezija, prov. učiteljica v Nemški Loki, Kunc Terezija (s. Arhangela), prov. učiteljica v zavodu za slepe v Ljubljani, Počivavšek Marija (s. Hildegarda), prov. učiteljica v Škofji Loki; c) med ustnim izpitom odstopilo 7; d) k izpitu nista prišla 2.

V disciplinarni senat za ljudsko in meščanskošolsko učiteljstvo na bivšem Štajerskem in za ono v Prekmurju je določil višji šolski svet za člana tov. A. Gnusa, ravnatelja na Dolu pri Hrastniku, za njegovega namestnika pa ravnatelja Luko Jelenca iz Ljubljane. Imenujeta se oba tudi kot zastopnika učiteljstva pri višjem šolskem svetu v kvalifikacijsko komisijo za ljudsko- in meščanskošolsko učiteljstvo.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB V ŠOLSLEM OKRAJU ŠMARJE.

V stalno nameštitev se razpisujejo sledeča učna mesta:

1. Na petrazrednici v Ponikvi ob Juž. žel. mesto nadučitelja s službenim stanovanjem.
2. Na šestrazrednici s tremi vzporednicami v Šmarji pri Jelšah mesto učitelja (prednost imajo usposobljenci za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah).

